

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

24 Mart 2026

Sayı :30824082-610-**15232601**
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından Bakanlığımıza yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:
-Dosya (1 Takım)

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ
SAYIN MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU'NUN
TBMM 7/37377 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLAR

7/37377
GK 65

SORULAR

Son dönemde yayımlanan hava kalitesi ölçümlerine ilişkin haberler, Türkiye'nin birçok ilinde hava kirliliğinin hem boyut hem süreklilik açısından alarm verici düzeyde olduğunu göstermektedir. 8 Aralık 2025 tarihli bir habere göre, Dünya Hava Kalitesi Endeksi verileri uyarınca bazı illerde (örneğin Iğdır, İzmir'in bazı ilçeleri, Konya, İstanbul'un bazı semtleri) PM 2.5 düzeylerinin kabul edilemez hale geldiği, birçok büyükşehir ve sanayi / çevre yoğun yerleşim alanında "hassas gruplar için sağlıklı" ya da "sağlıksız" sınıflandırması yapıldığı görülmektedir.

Bu durum, yalnızca çevresel bir sorun değil; aynı zamanda halk sağlığı, sosyal adalet ve devletin yükümlülükleri açısından da acil olarak ele alınması gereken bir kamu meselesidir. İnce partikül madde (PM 2.5 ve PM10) kirliliğine bağlı olarak; solunum yolu hastalıkları, kronik hastalıklar, erken ölümler, özellikle çocuklar, yaşlılar, kronik rahatsızlığı olanlar ve sosyal olarak dezavantajlı gruplar açısından ağır riskler gündemdedir.

Ayrıca, çeşitli kaynaklar ve sivil toplum raporları, Türkiye genelinde hava kalitesinin Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) gibi uluslararası standartların çok üstünde olduğunu; pek çok ilde yıllık ortalama havanın "temiz" olarak bile tanımlanamayacak kadar kirli olduğuna dikkat çekmektedir. Bu tablo, çevre yönetimi, kentleşme planlaması, sanayi denetimi ve halk sağlığı politikalarının yetersiz kaldığının bir göstergesi olarak değerlendirilmelidir.

Bu çerçevede, Bakanlığınızın mevcut hava kalitesi izleme sistemini, ölçüm verilerini, denetim ve düzenleme süreçlerini, halk sağlığına etkisi olan kirlilik kaynaklarının kontrolüne dair politikalarını; ayrıca bu politikaların etkinliği, izlenmesi ve şeffaflığı konusunda kamuoyunu bilgilendirmesi gerekmektedir.

Bu bağlamda;

- 1- 2025 itibarıyla Türkiye genelinde hava kalitesi izleme ağı kaç istasyondan oluşmaktadır? Bu istasyonların illere göre dağılımı nasıldır?
- 2- Özellikle PM2.5 ve PM 10 ölçümü yapan istasyon sayısı ve lokasyonlar nedir?
- 3- Son 5 yıl içinde (2021-2025) ölçülen hava kirliliği değerlerinin iller bazında yıllık ortalaması nedir? Bu veriler yıllık rapor halinde kamuoyuyla paylaşılmakta mıdır? Paylaşıyorsa nereden erişilebilir?
- 4- Ülkedeki hava kirliliği düzeyi dikkate alındığında, kirlетici kaynakların denetimine dair hangi mekanizmalar işletilmektedir? Son 5 yılda kaç denetim yapılmıştır, bu denetimlerin sonuçları nelerdir?

- 5- Hava kalitesinin halk sağığına etkisi konusunda Bakanlığımız elinde bilimsel veya epidemiyolojik çalışmalara dayalı veri var mıdır? PM 2.5 gibi kirleticilerin uzun vadeli sağık etkileri hakkında yürütülen çalışmalar, raporlanmış mıdır?
- 6- Özellikle risk altında olan gruplar için özel "temiz hava", "hava kirliliğı izleme ve uyarı sistemi", "koruyucu önlemler" ya da "sağık bilgilendirme kampanyası" uygulamaları mevcut mudur? Varsa bunların kapsamı, başlangıç tarihi ve sorumlularıyla birlikte açıklar mısınız?
- 7- Büyükşehirlerde ve sanayi yoğun yerleşim alanlarında kentleşme, trafik planlaması, sanayi alanlarının yer seçimi gibi kent planlama politikaları göz önüne alındığında; hava kirliliğini azaltmaya yönelik uzun vadeli ulusal strateji var mıdır? Bu stratejinin hedefleri ve yol haritası nedir?
- 8- Hava kalitesi standartlarının, ölçüm ve limit değerlerinin uluslararası kriterlerle uyumluluğu Bakanlığınızca nasıl sağlanmaktadır? řu anda uygulanan limit değerler DSÖ tavsiyelerine göre yeterli midir?
- 9- Hava kalitesi izleme, ölçüm, denetim ve halk sağığı koruma mekanizmalarının şeffaflığı, erişilebilirliğı ve kamuoyuna duyurulması açısından Bakanlık olarak hangi adımları atıyorsunuz?

CEVAPLAR

Bakanlığımızca Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliğı çerçevesinde hava kalitesinin korunması ve kirliliğin azaltılması kapsamında illerimizdeki sanayi, evsel ısınma ve ulaşım kaynaklı hava emisyonları hesaplanarak, Bakanlığımız taşra teşkilatı koordinasyonunda Temiz Hava Eylem Planları hazırlanmakta ve uygulanmaktadır.

Temiz Hava Eylem Planları'nın uygulanması aşamasında özellikle yerel yönetimlere şehirlerin önceliklerine göre önemli görevler düşmektedir. Eylem planları Bakanlığımız tarafından geliştirilen Temiz Hava Eylem Planı İzleme (THEP-İZ) yazılımı aracılığıyla takip edilmektedir.

Eylem Planları'nda illerin dinamiklerine göre bilgi teknolojileri ve coğrafi bilgi sistemlerini doğrudan kullanan HEY Portalı ve NEFES yazılımı ile hava kalitesi seviyelerinin korunmasına esas karar destek süreçleri için veri üretilmekte ve hava kalitesinin korunması önlemlerinin yaygınlaştırılması için gerekli tavsiyeler ilgili kurum ve kuruluşlara aktarılmaktadır.

Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliğı kapsamında 2019 yılı itibarıyla ülkemizde, temel hava kirleticileri için Avrupa Birliğı tarafından uygulanan limit değerler geçerlidir. Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliğı revizyonuna esas hazırlanan taslak yönetmelik, ince partikül madde kirleticisine ilişkin Avrupa Birliğı (AB) direktifi ile birlikte ülkemize ilişkin altyapıyı dikkate alan düzenleme hükümlerini içermektedir. Taslak Yönetmelik yayımı çalışmaları sürdürülmektedir.

Bakanlığımızca; lkemizde Ulusal Hava Kalitesi İzleme Ağı alışmaları 2004 yılında 35 adet Hava Kalitesi İzleme İstasyonu ile başlanmış olup, řu an itibarıyla 383 adet Hava Kalitesi İzleme İstasyonu'ndan 359 adetinde PM10, 189 adetinde de PM2.5 lm cihazı

bulunmaktadır. Tüm illerimizde saatlik ortalamalar Őeklinde 7/24 izlenmekte ve talep edilen tüm bilgiler www.sim.csb.gov.tr web adresi ile Ulusal Hava Kalitesi İzleme Ağı Mobil Uygulaması üzerinden vatandaşlarımızın bilgisine sunulmaktadır. Ayrıca elde edilen veriler ışığında aylık ve yıllık olarak hazırlanan Hava Kalitesi Bülten Raporları Bakanlığımız internet sayfasında kamuoyu ile paylaşılmaktadır.

Çevre kirliliğinin önlenmesi ve çevre kalitesinin korunması amacıyla ülke çapında 2872 sayılı Çevre Kanunu ve bu Kanun'a istinaden çıkarılan mevzuatlar kapsamında Bakanlığımız merkez ve taşra teşkilatında görevli denetim personelleri tarafından ani, birleşik ve Őikâyet zerine denetimler yapılmaktadır. Çevre Kanunu'na aykırı faaliyet gösteren ve çevre kirliliğe sebebiyet verenlere 2872 sayılı Çevre Kanunu ilgili maddelerince idari yaptırım uygulanmakta ayrıca çevre kirliliğine sebebiyet verenler hakkında Cumhuriyet Savcılıkları'na suç duyurusunda bulunulmaktadır.

Bakanlığımızca e-denetim sistemi verilerine göre son 5 yılda gerçekteşen hava konulu 40.846 adet çevre denetimi sonucunda 2673 adet uygunsuzluğa 901.013.564,33 TL idari yaptırım uygulanmış olup, 470 adet tesisin faaliyeti durdurulmuştur.